

INTRESSANTA FJÄRILAR NOTERADE I TROSA, MÖRKÖ OMRÅDET 2008

Numrering och namn enligt: Catalogus Lepidoptera Sueciae: version 2. - I Svensson, H Elmquist, B Gustavsson, H Hellberg, L Imby och G Palmqvist. Naturhistoriska Riksmuseet 1994.

Rapportörer: Håkan Elmquist (EQTS), Göran Hagerum (HGNS), Per-Olov Kall (KPOS), Jesper Lind (LJRS), Göran Liljeberg (LGÖS), Jan Sjöstedt (SJTS), Mark Toneby (TOBS), Urban Wahlstedt.

Sammanfattning:

Första fjärilsfyndet för året var Näselfjäril den 27/3. De första flyna dök upp vid Ljusfällan första dagarna i april med ett kort avbrott för lite snö 8-9 april innan det på nytt tog fart från mitten av april. Vår säsongen bjöd inte på några större överraskningar utan var mer likt ett sk. "normal" år. I början av maj var en period med relativt bra väder och bra flygning. *Anarta myrtilii* (Ljunghedfly) den enda nya arten för området visade sig inte vara ovanlig vid ett ljunghedbestånd vid Erikslund. Arten flög snabbt och svirrande under eftermiddagen i solsken den 10/5. Sommaren hade endast en riktigt varm period i slutet av juli och i början av augusti. Både i slutet av augusti och

Ljunghedfly
Anarta myrtilii

under hela september var kallare än vanligt. I oktober var det mildare än vanligt men förvånansvärt fjärilsfattig. Antalet permanenta ljusfällor har varit få, två stycken, men under delar av semesterssäsongen (mitten juli - augusti) så var ingen fälla tänd. Den entomologiska undersöknings aktiviteten inom Trosa, Mörkö området har varit relativt låg ungefär som 2006 och 2007.

Den utflykt som arrangerades av Södermanlands entomologiska förening den 31/5 blev riktigt lyckad med många deltagare ca 30 personer och många dagfjärilsarter hittades, totalt 22 arter. Följande fynd från den turen är värda att nämna *Glacopsyche alexis* (Klöverblåvinge), *Lasiommata megera* (Svingelgräsfjäril), *Lasiommata petropolitana* (Berggräsfjäril), *Erynnis tages* (Skogsvisslare), *Carterocephalus silvicolus* (svartfläckig glansmygare).

Flera perioder av migration har inträffat under året men ingen riktigt bra period. Antalet migrerande fjärilsarter har därför varit lägre än vanligt. Följande migranter kan dock nämnas. *Vanessa atalanta* (Amiral), *Cynthia cardui* (Tistelfjäril), *Agrius convolvuli* (Åkervindesvärmare), *Autographa gamma* (Gammafly), *Phlogophora meticulosa* (Tandfly), *Xestia c-nigrum* (C-tecknat jordfly).

Årets mest anmärkningsvärda fynd var dock en skalbagge – Läderbaggen som noterades på Mörkö vid Hörningsholm de första fynden i området sedan 1884! Fyndet är rapporterat i Dagens Nyheter.

Sällsynt bagge funnen på Mörkö

Läderbaggen är en akut hotad skalbagge som enbart lever i gamla ihålliga lövträd – helst ek. I somras hittades den ovanliga insekten som är mörkbrun och omkring tre centimeter lång vid Hörningsholm på Mörkö. Där hittades omkring 20 läderbaggar och minst 150 bagglarver. Fyndet är anmärkningsvärt eftersom det inte hittats en levande läderbagge i länet sedan 1884. Länsstyrelsen ska nu verka för att de gamla ekarna kring Hörningsholm skyddas.

ANDERS SUNDSTRÖM

TISDAG 21 OKTOBER 2008 DN.

En ny art för Trosa/Mörkö området noterades 2008:

Flyet *Anarta myrtillii* (Ljunghedfly)

Nedan följer en mer komplett lista över årets intressanta fynd samt uppföljning av några fynd från 2007. (fet text för troliga migranter).

- 17 - *Hepialus lupulina*: Många ex i slutet av maj och under hela juni Trosa (LJRS). Några ex Trosa (HGNS).
176 - *Acanthopsyche atra*: 1 säck 17/4 Gnesta, 4 säckar 20/4 Frillingsmossen, Trosa. Kläckning: 1 ex 7/6, 2 ex 16/6, 1 ex 18/6, 1 ex 22/6, samtliga ex var hanar (LJRS).
1437 - *Sesia apiformis*: 2 ex copula början juli Grindstugan, Tullgarn (HGNS).
14xx - *Synanthedon andreaformis*: 2 ex slutet juni – början juli Trosa, på feromonlockning (HGNS).
1442 - *Synanthedon culiciformis*: 1 ex 10/5 Erikslund Västerljung, på feromonlockning. (LJRS).
1714 - *Erynnis tages*: 5-6 ex 31/5 Långmaren, Trosa (LJRS, LGÖS, HGNS, EQTS, Urban Wahlstedt mfl).

Skogsvisslare *Erynnis tages*

- 1720 - *Carterocephalus silvicolus*: 10 ex 31/5 Långmaren (LJRS, LGÖS, HGNS, EQTS, Urban Wahlstedt mfl).
1726 - *Parnassius apollo*: 1 ex 10/7 Askholmen, 1 ex i juli Örboholm, (HGNS).
1745 - *Limenitis populi*: 1 ex hona 5/7 Långmaren (LJRS, LGÖS).
1752 - *Vanessa atalanta*: 1 ex 13/9 Trosa (LJRS). Enstaka ex Trosa (HGNS). 1 ex juni och enstaka ex augusti-Sept Björkbacken, Västerljung (LGÖS). Enstaka amiraler har förekommit under sommaren med den sista observationen 12/10 vid 14-tiden (TOBS).
1753 - *Cynthia cardui*: 1 ex juni på syren, Björkbacken (LGÖS).
1792 - *Maniola jurtina*: 1 ex juli Trosa (HGNS), 2-3 ex 5/7 Långmaren (LJRS, LGÖS).
1801 - *Lasiommata petropolitana*: 1 ex 31/5 Långmaren, Trosa (LJRS, LGÖS, HGNS, EQTS, Urban Wahlstedt m.fl).

Berggräsfjäril *Lasiommata petropolitana*

- 1799 - *Lasiommata megera*: 1 ex 31/5 Långmaren Trosa (LJRS, LGÖS, HGNS, EQTS, Urban Wahlstedt mfl). 1 ex juni och 1 ex sept Trosa (HGNS).
1819 - *Glacopsyche alexis*: 1 ex 29/5, 2 ex 30/5, hittades på natten vid pannlampsfångst av nattflyn, Spåtorp Vagnhärad (LJRS). 1 ex 31/5 Långmaren, ny lokal (LJRS, LGÖS, HGNS, EQTS, Urban Wahlstedt mfl). I slutet av maj och under första halvan av juni noterades förekomst av klöverblåvinge på flera lokaler än tidigare. Alla lokalerna ligger mellan min bostad Dal Hölö och den tidigare lokalen, dvs inom ett avstånd av 2-3 km. Mest troligt är att jag har förbisett den tidigare (TOBS).
1845 - *Tethea ocularis*: 1 ex 27/7 Trosa, (LJRS).
1858 - *Hemithea aestivaria*: 2 ex 2/7 i år få fynd. Trosa (LJRS).
1892 - *Idaea seriata*: 1 ex 29/6, 2 ex 2/7, 1 ex 28/7 Trosa (LJRS).
1926 - *Epirrhoe rivata*: 1 ex 28/7 Trosa. Regelbunden förekomst, nästan årlig (LJRS).
2008 - *Perizoma parallelolineata*: 1 ex 19-20/8 Trosa (LJRS).
2056 - *Eupithecia dodoneata*: En malmätare vars antal fluktuerar och har vissa år då den är lite vanligare. 2008 var ett år då den var lite allmännare i Trosa med bl.a följande fynd. 1 ex 8/5, 1 ex 9/5, 3 ex 11/5 (LJRS).
2132 - *Lycia hirtaria*: 1 ex 17/4, 1 ex 19/4, Trosa. Få ex 2008 (LJRS).
2115 - *Ennomos autumnaria*: 1 ex vingfynd 31/8 Trosa, enstaka och relativt sällsynt i området (LJRS).

Buskringspinnare *Malacasoma neustria*

- 2179 - *Malacasoma neustria*: 1 ex 5/7 Trosa. Ovanlig inom området. (LJRS)
2189 - *Endromis versicoloria*: 1 ex 16/4, Trosa (LJRS).
2206 - *Hyles galii*: Få ex i år. 1 ex 30/5 Spåtorp Vagnhärad. 1 ex larv 28/9 Trosa (LJRS).
2194 - *Agrius convolvuli*: 1 ex 5/9 på tobak Dal, Hölö. (TOBS).
2213 - *Furcula furcula*: 1 ex 10-11/6, 1 ex 18/6 Trosa (LJRS).
2215 - *Stauropus fagi*: 1 ex 11/5 Trosa, nytt tomtfynd (LJRS).
2222 - *Drymonia ruficornis*: 1 ex 11/5 Trosa (LJRS).
2255 - *Miltochrista miniata*: 1 ex 24/7, 1 ex 25/7, 1 ex 27/7 (vingfynd), 1 ex 28/7 i år vanligare i Trosa (LJRS).
2293 - *Herminia lunalis (tarsiplumalis)*: 1 ex 24/7 Trosa (LJRS).
2404 - *Phlogophora meticulosa*: 1 ex 25/9 Trosa (LJRS).
2308 - *Hypena rostralis*: Fortsätter vara relativt allmän i Trosa, följande fynd noterades: 2 ex 10/5, 2 ex 11/5, 1 ex 22/5 Trosa (LJRS).
2315 - *Catocala fraxini*: 1 ex 7-8/9, 1 ex 10/9, 1 ex 11/9 Trosa (LJRS). 1 ex Sept, Trosa (HGNS). 1 ex sept Björkbacken på dagen (!) (LGÖS, EQTS).
2363 - *Autographa bractea* 1 ex 8/7 (med pollinarianer från nattviol), 1 ex 28/7 Trosa. Nu har arten visat sig tre år i rad efter flera år utan fynd (LJRS).

Platinatecknat metallfly *Autographa bractea*

- 2358 - *Autographa gamma*: 1 ex 27/6, 1 ex 21/8, 1 ex 26-27/9, 2 ex 13/10, 1 ex 16/10 Trosa (LJRS). Enstaka ex juni - sept Trosa (HGNS). Enstaka ex bl.a i Sept Björkbacken, Västerljung (LGÖS). Generellt lågt antal gammalflyn i år.
2375 - *Moma alpium*: 1 ex 24/7 Trosa (LJRS).
2451 - *Luperina testacea*: 1 ex 25/8 Trosa. Ovanlig inom området (LJRS).
2460 - *Hydraecia nordstroemi*: 2 ex 19-20/8 Trosa (LJRS).
2475 - *Arenostola phragmitidis*: 1 ex 23/7 Trosa (LJRS).
2477 - *Charanyca trigammica*: 2 ex 1/6, 1 ex 2/6, därefter ytterligare 6-7 ex under första halvan av juni Trosa, nytt tomtfynd och andra fyndet för området. Tidigare endast ett fynd på Långö (LJRS)

Steckfly *Charanyca trigammica*

- 2486 - *Caradrina clavipalpis*: 1 ex 13/6, 16/6 Trosa (LJRS).
2492 - *Elaphria venustula*: 1 ex 30/5 Spåtorp Vagnhärad (LJRS).
2494 - *Cucullia absinthii*: 1 ex 27/7, 1 ex 28/7 Trosa (LJRS).
2522 - *Lithophane socia*: 1 ex 18/4 Trosa (LJRS).
2524 - *Lithophane furcifera*: 1 ex 29/4, 1 ex 3-5/10, 1 ex 10/10 Trosa (LJRS).
2563 - *Anarta myrtillii*: 5-6 ex 10/5 på eftermiddagen på ljung Erikslund, nytt fynd för området (LJRS).
2664 - *Spaelotis ravida*: 1 ex 1-4/9, 1 ex 5-6/9, 1 ex 7-8/9 Trosa (LJRS).
2656 - *Noctua pronuba*: Mycket allmän hela säsongen Trosa (LJRS) och (HGNS).

2659 - *Noctua comes*: 1 ex 19-20/8, 2 ex 22/8, 1 ex 23/8 Trosa (LJRS).
 2663 - *Epilecta linogrisea*: 1 ex 26/8 Trosa (LJRS).
 2693 - *Xestia c-nigrum*: Få fynd 1 ex 29/8, 1 ex 31/8, 1 ex 26-27/9 Trosa. (LJRS). Enstaka ex aug/sept Trosa (HGNS).
 2708 - *Pyrrhia umbra*: 2 ex 20-22/6 Trosa, (LJRS).

Övrigt:

Fynd av Läderbaggen 20 imago + larvfynd vid Mörkö Hörningsholm första fyndet sedan 1884. Rapport i Dagens Nyheter enligt (TOBS).

Kommentar om kläckning av fjärilar nämnda i 2007 års rapport:

2213 - *Furcula furcula*: 1 ex en hona togs in för äggläggning 3/7 2007, Trosa. Den 4/7 lade honan ett 20 tal relativt stora svarta ägg. Därefter släpptes honan. När larverna kläckts matades de med båda sälg och asp men växte relativt långsamt. Vid förpuppning spann larverna in sig på en gren eller på en barkbit så att puppan var mycket svår att skilja från grenen eller barken. 8 puppor bildades. Den första larven spann in sig 21/8. Alla ex hade spunnit in sig 27/8. Samtliga puppor kläcktes under 2008 följande datum - 1 ex 11/6, 1 ex 16/6, 2 ex 18/6, 1 ex 19/6, 2 ex 20/6, 1 ex 28/6 (LJRS).

2381 - *Acronicta tridens*: 2 ex larver på björk slutet aug 2007 Frillingsmossen, (HGNS, LGÖS). 1 ex kläckt juli 2008.

Text och layout: Jesper Lind

Foto och layout: Göran Liljeberg

